

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/175/2020
Identifikačné číslo spisu: 4117231959
Dátum vydania rozhodnutia: 13.07.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4117231959.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova č. 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: Ing. X. C., bývajúci Z. XX/X, H., o zaplatenie 3.881,40 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18 Csp 341/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2020, sp. zn. 9 Co 9/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2020, sp. zn. 9 Co 9/2020, v napadnutej potvrdzujúcej časti (I. výrok) a rozsudok Okresného súdu Nitra z 21. februára 2019 pod sp. zn. 18 Csp 341/2017, vo výroku, ktorým žalobu zamietol v časti nároku na zmluvný úrok (II. výrok) z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Nitra na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 18 Csp 341/2017-208 z 21. februára 2019 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3.881,40 eur, úrok 175,64 eur, úroky z omeškania 1,67 eur, 5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.881,40 eur od 28.11.2017 do zaplatenia, 5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 175,64 eur od 28.11.2017 do zaplatenia a nezaplatené poplatky za poistenie vo výške 6 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia; vo zvyšku súd žalobu zamietol a žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru, a to s poukazom na § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“), pretože v tomto prípade došlo k poskytnutiu peňažných prostriedkov, bola uzavretá písomne, obsahuje všetky náležitosti požadované zákonom, preto okresný súd nepovažoval poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Rovnako mal za splnenú podmienku uvedenia dátumu poslednej splátky (23.11.2023), výšky splátok, počtu splátok. Taktiež zmluva obsahovala zákonom požadované údaje, výšku ročnej percentuálnej miery nákladov a priemerné ročné percentuálne náklady. Keďže v konaní bolo žalobcom tvrdené a preukázané, že žalovaný po poskytnutí úveru vo výške 4.900 eur, úver v dohodnutých splátkach nesplácal, súd prvej inštancie žalobe v časti zaplatenia sumy 3.881,40 eur (neuhradená istina), v časti vyčísleného úroku a úrokov z

omeškania ako i nezaplatených poplatkov za poistenie v plnom rozsahu vyhovel. Okresný súd neprihliadol na námietku premlčania, nakoľko nárok žalobcu nebol premlčaný, k zosplateniu úveru prišlo 27.11.2017 a žaloba bola podaná na súd dňa 18.12.2017 a tiež v konaní nebolo preukázané, že by uzatvorená zmluva bola neplatná. Ďalej dal súd prvej inštancie do pozornosti, že predmetom konania bolo i zaplatenie úroku vo výške 15,90% od 28.11.2017 do zaplatenia. Okresný súd žalobu v tejto časti zamietol ako nedôvodne podanú z dôvodu, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, teda žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia nepatrí. Konštatoval, že veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 9 Co 9/2020 z 30. apríla 2020 potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným dňa 11.12.2013, bola uzatvorená v písomnej forme a okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka obsahuje aj náležitosti podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z., preto ju nemožno považovať podľa § 11 ods. 1 uvedeného zákona za bezúročnú a bez poplatkov. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 56/2018 zo dňa 17. apríla 2018 z ktorého záverov vyplýva, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky. K ďalším námietkam žalovaného odvolací súd dodal, že pokiaľ žalovaný uviedol, že výzva na predčasné splatenie úveru zo dňa 27.11.2017 mu nebola doručená, toto jeho tvrdenie je vyvrátené doručenkou predloženou žalobcom (č. l. 68), z ktorej vyplýva, že túto zásielku dňa 01.12.2017 prevzal. Pokiaľ žalovaný uviedol, že na úver zaplatil najmenej 3.729,05 eur a táto suma nemala byť započítaná na položky, ktoré mal súd vyhlásiť za neplatné, k tomu odvolací súd poznamenal, že k započítaniu jeho splátok len na istinu by mohlo dôjsť len v prípade, ak by bola zmluva bezúročná a bez poplatkov, pričom o takýto prípad v danej veci nejde. Podľa názoru odvolacieho súdu nedôvodná bola aj námietka žalovaného, že žalobca podstatnú a zásadnú časť nezahrnul do zmluvy a odkazuje na listiny, ktoré nie je možné považovať za individuálne dojednané, pretože jednak všetky podstatné náležitosti sú uvedené priamo v zmluve a okrem toho podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj súdov Slovenskej republiky je v zásade prípustné uplatňovanie takýchto obchodných podmienok, v ktorých si zmluvné strany môžu dohodnúť obsah práv a povinností, ktorými sa vzájomne budú riadiť, pričom tieto práva a povinnosti sú obvykle obsiahnuté priamo v zmluve, pričom nie je vylúčená ani aplikácia všeobecných, či iných obchodných podmienok, na ktoré zmluva môže odkazovať. K nepreukázaniu dohody o úroku z omeškania odvolací súd uviedol, že úrok z omeškania nemôže byť predmetom dohody, ale upravuje ho nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd odvolanie žalovaného za nedôvodné a v ním napadnutom vyhovujúcom výroku rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Čo sa týka nároku žalobcu na uplatnený zmluvný úrok za obdobie po zosplatení pohľadávky žalobcu, mal odvolací súd za to, že pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi prináleží dohodnutý úrok z poskytnutých prostriedkov len do splatnosti dlhu a po splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť veriteľovi úrok z omeškania, pretože v opačnom prípade by sa na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami, dospel súd prvej inštancie k správneému záveru, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj v jeho napadnutom zamietajúcom výroku, čo do úroku z úveru po splatnosti pohľadávky, ako vecne správny v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil a odvolanie žalobcu považoval za nedôvodné.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil, podal žalobca (ďalej aj „dovolaťel“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu a v tomto rozsahu aj rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol žalobu v časti nároku na zmluvný úrok, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť

dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. S poukazom na judikatúru najvyššieho súdu trval na tom, že tvrdenie prvoinštančného i odvolacieho súdu, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, neobstojí.

4. Žalovaný sa k dovolaniu v stanovenej lehote nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), za ktorú koná jej zamestnanec, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné aj dôvodné, preto rozsudok odvolacieho súdu a v rozsahu napadnutom dovolaním aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

6. V preskúmvanej veci dovolateľ odôvodnil dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzil nielen právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ním namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav). Dovolateľom vymedzená právna otázka (či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení) síce v čase podania dovolania (8. júla 2020) bola dovolacím súdom vyriešená (rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020), no nebola zodpovedaná v čase rozhodovania súdov v základnom konaní.

7. V prejednávanej veci žalobca prípustnosť svojho dovolania formálne vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď tvrdí, že právna otázka od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Vychádzajúc však z obsahu dovolania a samotnej argumentácie prezentovanej v dovolaní (§ 124 ods. 1 CSP), ktorá predstavuje materiálny substrát samotného dovolacieho konania a súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (teda aj to, či daná právna otázka bola/ nebola dovolacím súdom riešená), dovolací súd prípustnosť dovolania vyvodzoval nie z formálne deklarovaneho ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ale z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 C.s.p.) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8 Cdo 54/2018, I. ÚS 51/2020).

8. Dovolateľom nastolenou otázkou sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 (a ďalšími naň nadväzujúcimi rozhodnutiami, napr. sp. zn. 2 Cdo 83/2020, 3 Cdo 1/2020, 5 Cdo 46/2020, 6 Cdo 56/2020, 7 Cdo 186/2020, 8 Cdo 135/2020, 9 Cdo 24/2020), v dôsledku čoho možno v ňom

uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

9. Zároveň dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP uvádza, že ide o dovolanie podané žalobcom v obdobnej veci, aká už bola v počte aspoň päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa. V týchto konaniach bola podrobne riešená otázka prípustnosti a dôvodnosti jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP - porovnaj napr. konania vedené na dovolacom súde pod sp. zn. 4 Cdo 11/2021, 4 Cdo 22/2021, 4 Cdo 94/2021, 7 Cdo 24/2021, 7 Cdo 48/2021. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP dovolací súd už ďalšie dôvody neuvádza, doplní iba, že dovolateľom nastolenú právnu otázku dovolací súd riešil rozhodnutím zo 16. júna 2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020, ktoré občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na zasadnutí konanom 30. marca 2021 prijalo ako rozhodnutie zásadného významu určené na zverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2021 ako rozhodnutie č. R 5/2021. Jeho právna veta znie:

„Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“

10. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP), keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku, ktorým rozhodol o zmluvnom úroku po zosplatnení a o trovách konania (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

11. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.